

GLASBENI ABONMA / 45. KONCERTNA SEZONA / 7. KONCERT

Ponedeljek, 20. april 2026, ob 20.15

Velika dvorana Kulturnega doma Nova Gorica

• **TRIO GUSTAV**

Francesco Comisso, violina
Dario Destefano, violončelo
Olaf John Laneri, klavir

• **LORENZO GUZZONI**, klarinet

• **BOŠTJAN LIPOVŠEK**, rog

Za **Johannesa Brahmsa** (1833–1897) je znano, da je klavirske sonate in simfonije pisal v določenih obdobjih svojega življenja, medtem ko je samospel in komorno glasbo ustvarjal prav v vseh. Pri slednjih dveh ima pomembno vlogo klavir, ki ne samo povezuje ostala glasbila (ali glas) v celoto, temveč tudi poganja in narekuje glasbeni tok skladbe. Brahms je živel v obdobju, ko se je na področju klasične glasbe pokazala vrzel. Mednarodni ugled sta uživala Liszt in Wagner. Toda Schumann je v enem izmed člankov prav njega, skladatelja, zavezanega preteklosti, ki verjame v klasicistične nazore, predanega tradiciji dunajskih romantičnih mojstrov, imenoval za edinega pravega naslednika Ludwiga van Beethovna. Kar je Brahmsu lahko laskalo, ga je tudi obremenilo, saj je čutil zavezo, da se prijateljevi trditvi ne bi izneveril. A bil je, ne glede na vse pritiske, ki jih je čutil, dovolj pogumen, da je našel svojo pot. Tisto, kar mu je predstavljalo na začetku temelj (glasba Schumanna, Mendelssohna in pa tudi Beethovna), je z njegovim skladateljskim zorenjem postajalo osnova, na podlagi katere je nadalje ustvarjal svoje skladbe, velikokrat tudi povsem nove. Vedno pogosteje je izražal tisto, kar je čutil v sebi, kar je on sam razumel, da je glasba. Brahmsovo glasbo zato označuje patos, mojstrska uporaba tradicionalne tehnike in zgodovinskih referenc. Vse to je združil s prefinjenostjo in sproščeno virtuoznostjo. Slednje se nazorno odraža v njegovih petih triih, napisanih za različne zasedbe, ki jih je ustvaril v obdobju štiridesetih let.

Trio št. 2 v C-duru za violino, violončelo in klavir, op. 87 je napisal med letoma 1880 in 1882 (med svojim 47. in 49. letom). V njem se kaže že dobro formiran skladatelj, ki je tehnično spreten, zlasti pa se v polnosti izrazi njegova pomembna kompozicijska odlika, to je nezgrešljiv občutek za vzpostavljanje ravnotežja med tremi glasbili. Poleg tega je opazna tudi natančnost v detajlih, ki je lahko komu zvenela že prav akademsko prečiščena. Obvladovanje glasbenega gradiva, pa tudi prepoznavna oblikovna gradnja, tako imenovana *razvijajoča se variacija*, sta mu omogočila, da je melodijo gradil, polnil in rušil z drobcji. Tako je tudi ustvarjal zvočno in dramaturško bogatost dela. V *Triu* je Brahms skladateljsko virtuoznost dosegel v igri oblik, običajno značilnih za vsa pomembna dela, ki se zapišejo v zgodovino.

Za Brahmsovo poznejše ustvarjanje na področju komorne glasbe in tudi za navdih v zadnjih letih življenja je bilo ključnega pomena prijateljstvo s klarinetistom dvornega orkestra v Meiningenu, Richardom Mühlfeldom. Njuna iskriva druženja so bila koristna na več področjih, med drugim tudi pri tem, da je Brahms bolje razumel zvočni svet in zakonitosti klarineta. Klarinet je postal pomemben gradnik in glas Brahmsovih poznih komornih del. Poleti 1892 je napisal več del s poudarkom na klarinetu, med njimi tudi **Trio za klarinet, violončelo in klavir v a-molu, op. 114**, ki ga označuje kompleksen kontrapunkt s pogostimi imitacijami, skrbno skritimi

pred neposrednim poslušalčevim zaznavanjem. Brahms je postopke stare glasbe spretno združil s svojimi variacijskimi procesi v povsem nov in izviren glasbeni jezik, ki je vplival na glasbeno ustvarjalnost 20. stoletja. Takrat so se glasbeni ideali Brahmsovih vzornikov (iz obdobja klasicizma) dokončno umaknili zreli skladateljski govorici. Ta *Trio* je delo skoraj 60-letne osebe, ki morda razmišlja – včasih z obupom ali zadržanostjo – o smrti svojih prijateljev, o koncu stoletja in najbrž tudi o lastni (bližajoči se) smrti. Ostaja pa izvrstna tehnika spretnega obrtnika.

V **Triu za violino, rog in klavir v Es-duru, op. 40**, ki ga je Brahms napisal v poznem mladostniškem obdobju, se skladatelj nostalgичno ozira v otroštvo. Uporaba (naravnega) roga brez ventilov, ki ga je izrecno predvidel v partituri, je spomin na Brahmsovega očeta, profesionalnega igralca na naravni rog. Sina je tudi učil igrati na to glasbilo. Citat iz ene Brahmsovih najljubših ljudskih pesmi iz otroštva, ki ga je naučila njegova mama, »*Dort in den Weiden steht ein Haus*« v *Adagiu*, pa je čustven in globok stavek v spomin na mater (umrla je v letu 1864, Brahms je to delo napisal sredi leta 1865). Razpoloženje in ton v večjem delu partiture priključeta naravo in lov – pomembni smernici romantičnega gibanja, s katerima je bil Brahms tesno povezan. Znotraj Brahmsovega opusa komorne glasbe ima ta *Trio* posebno mesto, saj glasba zveni bolj priložnostno in ne tako resno, kot je navadno za njegova preostala komorna dela, čeprav je globoko osebno izpoveden. Namesto običajnega sonatnega stavka je začetni stavek v razširjenem tridelnem *Andantu* (ABABA), v katerem se izmenjujeta hrepeneče nostalgичna melodija s hitrimi pasažami. V drugem stavku se izogne običajni obliki in osrednji del *Scherza* zasnuje v skrajšani sonatni obliki. Ta stavek je opogumljajoča, energična in vedra lovska pesem. Tretji stavek je osebno izpoveden in introspektiven. Oblikovan je v preprosti tridelni formi (ABA), v njem pa osrednji material ekspozicije prinese fugato. V emotivni reprizi citira prej omenjeno ljudsko pesem z močnimi retoričnimi učinki. Brahms zaključí *Trio* v svetlem in poskočnem razpoloženju, kot je najbolje znal. V njem pa so vsa tri glasbila postavljeni v virtuozni *tour de force*.

Francesco Comisso, profesor violine na Konservatoriju v Vidmu in od leta 2003 član prvih violin v ansamblu I solisti Veneti Clauda Scimoneja, je študij violine sklenil na konservatoriju v Benetkah (prof. Giulio Bonzagni). Nadaljeval ga je na Visoki šoli za glasbo in gledališče v Hamburgu (pri prof. Andreasu Röhmu), kjer je diplomiral z odliko. Izpopolnjeval se je na akademiji v Chioggi (pri prof. Dejanu Bogdanovichu). Kot solist igra z orkestri in ansambli, kot so Interpreti Veneziani, Regionalni orkester Filarmonia Veneta, Hamburški simfoniki, Camerata Strumentale Italiana, Komorni orkester Ferruccio Busoni in Festivalni orkester Printemps Saint-Dizier (Francija). Kot koncertni mojster sodeluje z Orkestrom Padove in Veneta, Orkestrom Gledališča Cagliari in simfoničnimi orkestri Furlanije - Julijske krajine. Je vodja sekcije drugih violin v orkestrih gledališča La Fenice v Benetkah in Arene v Veroni. Od leta 2007 sodeluje z Orkestrom Gledališča La Scala v Milanu, Filharmonijo La Scala in Državnim orkestrom Rai Torino. Nastopil je v več kot 40 državah (Glasbeno združenje Dunaj, Dvorana Čajkovski v Moskvi, Dvorana Gaveau v Parizu, Suntory Tokio, Berlinska filharmonija ...).

Dario Destefano se je umetniško izoblikoval pri Renzu Brancaloneju, Antoniu Janigru in Johannesu Goritzkem. Z najvišjimi ocenami je diplomiral na Konservatoriju Giuseppeja Verdija v Torinu in na Visoki šoli Roberta Schumanna v Düsseldorfu. Pri 21 letih je bil prvi violončelist Orkestra Mestnega gledališča v Bologni. V Torinu je bil vodja sekcije v orkestrih Rai in Teatro Regio. Je prejemnik več prvih in drugih nagrad (Vercelli, Osaka, Trapani, Bordeaux, Milano, Vittorio Veneto). Redno koncertira po Evropi, leta 2008 je bil na turneji v ZDA, v letu 2010 pa na prestižnih prizoriščih v Braziliji. Kot solist in komorni glasbenik gostuje z uglednimi solisti Berlinske filharmonije in ameriških orkestrrov na Japonskem (festival Fuji in dvorana Bunka Kaikan v Tokiu). Njegov repertoar sega od baroka do glasbe 20. stoletja ter vključuje tudi sodobne skladatelje: Sandro Fuga, Giulio Castagnoli, Paolo Minetti in Carlo Galante so mu posvetili svoja dela. Je profesor violončela na konservatoriju v Torinu.

Olaf John Laneri se je rodil na Siciliji Italijanu in Švedinji; z odliko je diplomiral na konservatoriju v Veroni, izpopolnjeval pa se je na Klavirski akademiji v Imoli. Med drugim je bil nagrajenec tekmovanj v Monzi ter na Japonskem v Tokiu in Hamamacuju. Drugo nagrado je prejel na tekmovanju F. Busoni v Bolzanu (prva ni bila podeljena), leta 2001 je osvojil drugo nagrado v Monte Carlu. Nastopa v uglednih gledališčih v Italiji in po Evropi, tako solistično kot z orkestri (Orkester Arene iz Verone, Tokijski simfonični orkester, Filharmonični orkester Monte Carla). Igral je na festivalih v Brescii in Bergamu, v gledališčih Bellini v Catanii in La Pergola v Firencah, na Tirolskem festivalu v Avstriji, v dvoranah Herkulesaal in Gasteig v Münchnu, Cortot in Gaveau v Parizu, na festivalih Paderewski in Chopin na Poljskem, v Operi v Monte

Carlu ter v Dvorani Rudaki v Teheranu. Nedavno je pri založbi Universal izšel njegov album z Brahmsovo glasbo. Poučuje klavir na Glasbenem konservatoriju A. Buzzolla v Adrii v Italiji.

Lorenzo Guzzoni je diplomiral z najvišjimi ocenami pod vodstvom maestra Prima Boralija. Srečanja s pedagogi, kot so Karl Leister, Thomas Friedli, Walter Boeykens, Yohannes Peitz in Hans Deinzer, so bila pomembna za njegovo formacijo. Je prvonagrajenec glasbenih tekmovanj v Stresi in Anconi. Bil je prvi klarinetist v Gledališču La Scala v Milanu (sezona 1986–1989), Sergio Celibidache pa ga je izbral za prvega klarinetista Festivalskega orkestra Schleswig-Holstein. Sodeluje s komornimi zasedbami, kot so Ameriški godalni kvartet, Trio Kegelstatt in druge. Kot solist je nastopal s Simfoničnim orkestrom RAI iz Milana, Komornim orkestrom iz Bristola in Ansambлом Zandonai. S skupino I Solisti Veneti, katere prvi klarinetist je od leta 1994, je kot solist nastopil v več kot 57 državah in na uveljavljenih mednarodnih festivalih (Salzburg, Mostly Mozart v New Yorku, Glasbeno združenje na Dunaju, Dvorana Čajkovski v Moskvi). Leta 2008 je bil kot prvi klarinetist povabljen v Orkester Concertgebouwa v Amsterdamu. Poučuje klarinet na konservatoriju F. A. Bonporti v Trentu. Snema za založbi Sony in ARTS.

Boštjan Lipovšek, solo rogist Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, se je sprva učil pri svojem očetu, bratu in Jožetu Faloutu. Pri slednjem je študiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je diplomiral, magistriral in nato tudi poučeval. Izpopolnjeval se je še pri Radovanu Vlatkoviću na Mozarteumu v Salzburgu. Nastopa s Simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana, Orkestrom Slovenske filharmonije in z večino vodilnih orkestrrov na območju nekdanje Jugoslavije. Kot gostujoči solo rogist je muziciral z uglednimi orkestri, kot so Berlinski simfoniki, Opera La Monnaie v Bruslju, Melbournski simfonični orkester, Mahlerjev komorni orkester, Izraelski filharmonični orkester, Škotski komorni orkester in Avstralski komorni orkester. Pogosto gostuje z Budimpeškimi festivalskim orkestrom pod vodstvom Ivána Fischerja. Zmagal je na mednarodnem tekmovanju v Porcii v Italiji in leta 2008 prejel Prešernovo nagrado Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Od leta 1998 poučuje na Akademiji za glasbo v Ljubljani, od leta 1995 pa tudi v Zagrebu na Hrvaškem.

Metka Sulič

SPORED:

- **Johannes Brahms** (1833–1897): Trio št. 2 v C-duru za violino, violončelo in klavir, op. 87
 - Allegro*
 - Andante con moto*
 - Scherzo: Presto*
 - Finale: Allegro giocoso*
 - **Johannes Brahms**: Trio za klarinet, violončelo in klavir v a-molu, op. 114
 - Allegro*
 - Adagio*
 - Andantino grazioso*
 - Allegro*
- *****
- **Johannes Brahms**: Trio za violino, rog in klavir v Es-duru, op. 40
 - Andante*
 - Scherzo: Allegro*
 - Adagio mesto*
 - Finale: Allegro con brio*

NAPOVEDUJEMO:

- **Ponedeljek, 11. maj, ob 20.15**, Velika dvorana
45. Glasbeni abonma / 8. koncert
SLOVENSKI TRIO FLAVT
Brina Kafol Žust, Marko Zupan, Boris Bizjak
Vstopnina: 17 € – redna cena, 12 € – upokojenci, 10 € – dijaki in študentje
- **Sreda, 13. maj, ob 20.00**, Grad Kromberk
15. Grajske harmonije / 3. koncert
EVA DOLINŠEK, čembalo
Vstopnina: 15 € – redna cena, 9 € – dijaki, študente in upokojenci
- **Četrtek, 14. maj, ob 20.00**, Velika dvorana
Izredni koncert
Drago Mislej Mef in Novele
*Vstopnina: 18 € – redna cena, 15 € – predprodaja (do 12. 5. 2026),
15 € – dijaki, študentje, upokojenci, abonenti Glasbenega abonmaja*
- **5. maj – 9. junij**, Frančiškanski samostan Kostanjevica v Novi Gorici
30. sezona cikla Glasba z vrtov sv. Frančiška

KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Glasba

Galerija

Film

Bevkov trg 4
5000 Nova Gorica

E: pr@kulturnidom-ng.si

W: www.kulturnidom-ng.si

T: +386 (0) 5 335 40 13

